

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrť leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravnilstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice hštv. 5. — Doležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisni se ne vračajo, napačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Žitne cene.

Da se kmetom v naših dneh tako trda godi, k temu je pripomoglo več nemilih rečij, med katerimi ni poslednja vedno padanje žitnih cen. Može, ki gospodarske razmere premišlujejo in raziskujejo, niso še prav na jasnem ne o tem, kdo je slabe žitne cene zakrivil, ne o tem, kako bi se dalo temu zlu v okom priti. Največ jih je takih, ki trdijo, da je žitne cene skazila tuja konkurenca, ker se v Ameriki, Rusiji, Rumuniji, Indiji in drugih rodovitnih deželah preveč žita pridelja, ki se potem v Evropo vozi in prodaje prav po ceni. Drugi spet mislijo, da žitne cene kazijo le bogati prekupci in borzijanci, ki na podlagi izmišljenih poročil žitne cene povišujejo ali padati pustijo, kakor se jim poljubi in kakor jim več dobička kaže.

Razdvojeni so ljudje tudi zastran pomočkov, s katerimi bi se žitne cene zboljšati in za stalno urediti dale. Eni priporočajo, naj se na tuje žito naloži visoka carina. Če bi moral tuji trgovec na naši meji od vsake vreče žita par goldinarjev plačati, potem bi tuje žito ne moralo tako po ceni k nam priti; kajti če se prišteje še voznina, potem bi moral ruski ali ameriški kmet svoje žito skoraj zastoni dati, če bi ga hotel za tisto ceno na Dunaj postaviti, kakor kmet iz Dolenje Avstrije. Ali bi to res kaj pomagalo, je pa še le vprašanje.

Bismark je to za Nemčijo že poskusil, pa mu ni šlo po sreči. Pustil je od ruskega žita pobirati po 5 mark, to je okoli tri goldinarje, od meterskega centa. Iz začetka je to res pomagalo; rusko žito se je na meji ustavilo, ko trgovci niso hoteli pri nizkih cenah toliko carine plačati, nemški kmetje pa so svoje žito lahko prodali in več zanj dobili ko prej. Ker pa Nemčija za svojo potrebo premalo žita pridelja, ga je kmalu zmanjkalo in s tem se je še bolj podražilo; revni ljudje si niso mogli več kruha kupiti in so se morali zadovoljiti s krompirjem.

Vsled tega je nastalo hudo godrnjanje in tarnanje po celi državi. Ko je pa žitna cena zadosti visoko prilezla, da se je splačalo carino plačati, so jo Rusi plačali in Nemčijo preplavili spet s svojim žitom. Ko je bilo pa žita že preveč v deželi, so cene spet padati začele, in nemški kmet ni bil nič na boljem ko prej, ob enem pa so bili hudo udarjeni nemški obrtniki, ker je Rusija od nemških obrtnih izdelkov ravno tako visoko carino pobirala, kakor Nemčija od ruskega žita. Bismark je spoznal, da jo je zavezil in je žitno carino spet odpravil. — V našem cesarstvu bi se taka poskušnja s carino morda ne sponesla tako slabo, ker Avstro-Ogerska za svojo potrebo sama dovolj žita pridelja, obrtnih izdelkov pa v tuje dežele tudi le malo izvažja.

Drugi pa mislijo, da carine še treba ni, da bi se dale žitne cene tudi z drugimi pomočki zboljšati. To so namreč tisti, ki pravijo, da so le bogati prekupci in borzijanci skazili žitne cene. Eni iz njih predlagajo, naj bi vlada prepovedala žitno kupčijo na borzi ter naj bi vsako jesen določila žitne cene na podlagi poročil o letini, ki jih dobi uradno iz domačih in tujih dežel. Spet drugi pa vladi ne zaupajo in bi rajši videli, ko bi se osnule kmetijske zadruge, da bi tiste določevale žitne cene.

Kateri iz teh nasvetov bi bil najboljši, o tem nočemo izreči svoje sodbe in si tudi ne upamo, ker se nam zdi, da mora še le izkušnja pokazati pravo pot; to se bo zgodilo pa še le čez nekaj let. Eden ali drugi pomoček se mora pa na vsak način poskusiti ali pa tudi več pomočkov na enkrat, saj se bo kmalu videlo, kateri najboljše upliva. Naša misel je, da bi država, oziroma vlada kmetom lahko pomagala, ko bi le hotela.

Najprej naj osnuje kmetijske zadruge, po dogovoru s temi zadrugami naj potem določi vsako jesen cene poljskih pridelkov, naj jim nastavi pošteno ceno in po tej ceni naj kupuje te pridelke najprej za vse vojaštvo in sicer naravnost od kmetijskih zadrug. Ako bi to še premalo izdalo, naj pritisne na javne zavode, kakor so bolnišnice, hiralnice, sirotišnice, blaznice itd., naj so že v državni ali deželni oskrbi, ter naj jih prisili, kupovati poljske pridelke od domačih kmetijskih zadrug po določenih cenah. Ako bi pa še to nič ne pomagalo, potem naj država svojim mnogoštevilnim uradnikom in služabnikom en del njihove plače namesto v gotovini izplačuje v poljskih pridelkih, katere bi država za pošteno ceno od zadrug kupila. Uradniku mora vendar vse eno biti, ali kupi potrebno moko pri trgovcu, ali pa če dobi žito, ga dá v mlin in pusti zmleti.

Tako bi domači mlinarji več zaslužili, uradnik pa bi najbrž ne bil čisto nič na zgubi, morda pa še na boljem. Ako se pa kateri uradnik ne bi hotel pečati z mlinarjem, naj pa bi šel k molarju in zamenil žito za moko; če prav pri tem kaj malega zgubi, za splošni blagor smejo tudi uradniki nekaj utrpjeti, saj se njihove plače vedno povišujejo. Na tak način bi naši kmetje svoje pridelke lahko v denar spravili, ker bi imeli gotove kupce; in ker bi prodajali po določenih, poštenih cenah, godilo bi se jim boljše, in ne bi bili vedno v strahu pred padanjem cen. Prekupcen in špekulantom bi se s tem zaslužek seveda skrčil, pa teh ljudi sploh nič treba ni; oni so le škodljivci, ker se mastijo od tujega dela, sami pa nič ne pridelajo. Ako jim barantija ne bo več zadosti nesla, si bodo že sami poiskali kak drugi, za občni blagor morda koristnejši opravke.

To so torej reči, ki so resnega premišljevanja vredne. Modri in izkušeni može naj bi o takih zadevah pogosto premišljevali in jih tudi pri javnih shodih v razgovor spravili; kmetje se morajo tudi sami bolj za-

nimali za svoje stanovske koristi, potem se bodo tudi poslanci bolj pogosto in bolj na drobno pečali s takimi vprašanji. Ker več očíj več vidi, bomo nazadnje vendar na pravo pot prišli, da spoznamo, s katerimi bi se dale zboljšati žitne cene. Ko bomo enkrat na jasnem, potem bomo pa bobnali po časnikih, naši poslanci pa se bodo oglašali v državnem zboru in dežel-nih zborih, in tako utegnemo sčasoma vendar kaj do-seči. Celo kmečko vprašanje s tem seveda še ne bo rešeno, vendar bo kmetu že precej pomagano, ako bo za svoje pridelke več skupil, ker bo potem tudi davke, deželne doklade, obresti od dolgov in poselske plače lažje plačeval. Ne obupajmo torej, ampak ganimo se, in Bog nam bo pomagal!

Cerkvene zadeve.

† Magdalena Držečnik.

izgled slov. mladenkam.

„Preljuba sestra moja,
Opleti mi glavo!
Glej, tam me krona čaka,
Vesela grem po njo!“
Narodna.

Minolo je ravno dva dni manj od sedemnajst me-secev, ko smo bili žalujoči stali okoli smrtne postelje vrlega rodoljuba Luke Držečnika. Kar potrka smrti angelj zopet na vrata Vinškove hiše, zahtevaje novo žrtev, namreč ljubljeno pokojnega Luke, hčerko Mag-daleno. Ne pomaga ne prošnja, ne jok; kajti tako je sklenil sam Oče nebeški. Videč to cvetko tako nedolžno, hoče jo oteti mrzlemu vetru, zapeljivemu svetu, in pre-saditi v svoj nebeški vrt. Videč jo tako dišečo, pobožno, hoče jo uvrstiti med trume nebeščanov. Videč jo tako slabotno na telesu, hoče ji ta križ z boleznijo le še enkrat pritisniti, potem pa ga za vekomaj ji odvzeti. To se je zgodilo v treh kratkih dneh, od Velike noči do bele srede zjutraj, ko je kmalu po sedmi uri mirno zaspala.

Pokojna Lenika je dosegla še nekaj manj od šestnajst let, ali v vsem tem kratkem času je živela tako, da se lahko reče o njej: Kratko je živela ali veliko spolnila. Pred v vsem pa se je odlikovala v treh najlepših čednostih, v ponižnosti, pobožnosti in udanosti v voljo božjo. Oglejmo si te tri njene cvetke ob kratkem.

Kdorkoli je rajno Leniko poznal, vsak se je pre-pričal o njeni skromnosti in ponižnosti. Naj je bila sama ali v družbi, zmirom je bila povešenih očíj in tihega zadržanja. Najraje se je pečala z majhnimi otroki, jih negovala in v takšni družbi se najbolj razvedrila. Ker pa sta ponižnost in sramožljivost varhinji nedolžnosti, lahko si mislimo, kako neoskrunjeno je ona nesla belo lilijo nebeškemu Ženinu v dar. Vredna je torej bila krasne bele obleke na zadnjo pot, vredna bele krste in krasnih vencev, vredna tudi belo oblečenih družic pri zadnjem obhodu. V resnici nam na takšnem spre-vodu ni treba žalovati, saj s tem bi rajni le zavidali večno srečo!

Rajna Lenika pa je bila tudi jako pobožna. V tem se je uresničila nad njo naslednja narodna pesem:

„V cerkev je hodila
In rada je molila:
Bogu se je dopadla,
Jo hoče k sebi vzeti.“

Da bi se molitve bolj oklenila, dala se je vpisati v razne Marijine bratovščine, tudi v tretji red sv. Frančiška. Vse te zaobljube je zvesto spolnjevala, s pre-pričanjem, da je to lestva, ki vodi v nebesa. Sv. za-kramente je pogosto sprejemala, ali vselej s takšno po-

božnostjo in pripravo, da smo se ji čudili. Takrat na poti iz cerkve domov ni govorila, ampak tiho molila. S kratka: spoznali smo jo po vsem tem, da je to cvetka božjega!

Zlato se čisti v ognju, človek pa se skuša v tr-pljenju. Bog je Leniki to izkušnjo že zgodaj poslal, skoraj vse dni njenega življenja bila je bolezen zvesta, ali britka tovarišica. Udala se je voljna v voljo božjo, menda že sluteč, da ne traja dolgo. Posebej se je še zadnje dni iskala približati svojemu Zveličarju. Veliko soboto zvečer je opravila v cerkvi sv. spoved in na Veliko noč rano se napravila, že vsa bolehná, zopet tja. Toda bolezen ji je naglo napredovala, še pred sv. opravi-lom jo je skrbna mati komaj spravila domov. Takaj se je na bolestnej postelji kazala pravo mučenico. Bo-lečine so jo zvijale, ali tožbe o njih ni bilo slišati iz njenih ust. Tako je prestala v treh dneh nebrojno bo-lečin, katere je pred svetom vse zatajila in Bogu da-rovala. V noči na sredo prejela je sv. zakramente umirajočih in čez nekaj ur potem izdihnila svojo ne-doizno dušo.

Kreposten človek je velik pred Bogom, pa tudi pred svetom. Naša Lenika je v življenju bila skoraj skrita, enako ponižnej vijolici, sedaj pa, ko je bila utr-gana, kaka praznота in žalost za njo! To vse se je posebno pokazalo na belo soboto, ko so se ljudje na Vinškovem domu mnogoštevilno zbirali, skazati rajni zadnjo čast. Zraven obeh čč. gg. duhovnikov udeležilo se je obilno ljudstva, katero se je uredilo v veličastno procesijo. Dekleta, bela in ovenčana, z belim banderom, križem ovenčanim, pred in okoli krste, ostali vsi s svečami v rokah, med mogočnim zvonjenjem; ta prizor se mi ni zdel žalosten mrtvaški obhod, nego slovesen sprevod v nebeški Jeruzalem.

Ne solze obupne žalosti, nego solze sočutja in lju-bezni do drage rajne silile so mnogim v glasnem ihtenju na dan, zlasti ko so po sv. opraviču na mirodvoru č. g. župnik govorili prelepo slovo: Ne žalujte, ljubi moji, ker Leniko nam je vzel sam mili Jezus, kajti vsa ne-dolžna, pobožna in potrpežljiva mu je dopadla. On je nekda sicer tudi mrtve obujal, ali sedaj noče delati več čudežev, Lenike nam ne da več nazaj! Zraven ljubega očeta svojega tukaj bo počivala, pa v nebesih za nas prosila. O da bi le mi vsi bili tako pripravljeni o svojem času stopiti v večnost, kakor je bila ona, pa da bi nam takrat Lenika nasproti prišla! Tega si želimo, za to prosimo. — Solze so vsem silile v oči, še en pogled na krsto, še en pozdrav Leniki in — ločili smo se; daj Bog, da nikakor ne na večno! Pohorski.

Gospodarske stvari.

Hranilnica in posojilnica v Šmarijah 1895.

Prometa je bilo v tem letu 59.462 gld. 54 kr., torej več kakor v drugem upravnem letu za 27.747 gld. 45 kr., ali več nego skupno v prvem in drugem uprav-nem letu za 4355 gld. 85 kr. Pristopilo je v letu 1895. novih zadrušnikov 80, od teh so vplačali 3 zadrušniki glavne deleže 75 gld. in 77 zadrušnikov opravičnih de-ležev 468 gld. in doplačalo 8 zadrušnikov opravičnih deležev 41 gld., torej se je vplačalo v letu 1895. de-ležev 584 gold. Izstopili so 4 zadrušniki in so vzdignili opravičnih deležev 25 gld. Število zadrušnikov se je torej pomnožilo za 76 in vplačanih deležev za 559 gld. Stanje koncem leta 1894. je bilo 172 zadrušnikov in deležev 1355 gld. Od teh je imelo 18 zadrušnikov vpla-čanih glav. deležev 450 gld. in 154 zadrušnikov vpla-čanih opravičnih deležev 903 gld. Torej je bilo koncem